

Cuprins

Despre autor	V
Mulțumiri.....	VII
Abrevieri	XVII
Capitolul I. Introducere	1
I.1. Relevanța conținutului și conceptului lucrării	1
I.2. Noțiunea „energetică” în structurile internaționale și europene	1
I.3. Carta Europeană a Energiei (Carta) și Tratatul privind Carta Energiei (ECT)	2
I.3.1. Delimitarea energeticii în regimul Cartei și al ECT	2
I.3.2. Carta Europeană a Energiei (Carta)	3
I.3.3. Tratatul privind Carta Energiei (ECT)	4
I.3.4. Protecția investițiilor în regimul Tratatului Cartei Energiei	7
I.3.5. Structurile Cartei și ale ECT	8
I.3.5.1. Conferința Cartei Europene a Energiei	8
I.3.5.2. Organele auxiliare	9
I.3.6. Avantaje și riscuri legate de interpretarea și punerea în aplicare a ECT	9
I.3.7. Viitorul ECT și poziția Rusiei	11
I.4. Alte inițiative internaționale ale Uniunii (Comunității) în domeniul energiei	12
I.4.1. Convenția privind poluarea transfrontalieră a aerului la distanțe mari	12
I.4.1.1. Obiectul și principiile Convenției	12
I.4.1.2. Cooperarea politică	13
I.4.1.3. Cooperarea științifică	13
I.4.1.4. Schimbul de informații	13
I.4.1.5. Cooperarea în domeniul educației	14
I.4.1.6. Dedesubturile Convenției	14
I.4.2. Carta de la Paris pentru o nouă Europă – OBSE	15
I.4.3. Convenția cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la Schimbarea Climei	16
Capitolul II. Specificul protecției investițiilor conform ECT în comparație cu tratatele bilaterale de protecție a investițiilor și cu alte instrumente de stimulare și protecție a investițiilor străine directe	20
II.1. Părțile ECT (prezentarea protecției investițiilor) și obiectul reglementat conform ECT	20

II.1.1. Definierea investiției	21
II.1.2. Definierea investitorului	25
II.1.3. Aplicarea provizorie	25
II.2. Specificul prevederilor de drept material pentru protecția investițiilor	25
II.2.1. Tratatul național	25
II.2.2. Standardul minim de tratament	26
II.2.3. Clauza acoperitoare (<i>umbrella clause</i>)	27
II.2.4. Clauza refuzului de privilegii	28
II.2.5. Filtrul fiscal	28
II.3. Prevederi privind soluționarea diferendelor	29
II.3.1. Foruri și norme de procedură	29
II.3.2. Organul care nominalizează arbitrul sau președintele completului de arbitraj (<i>appointing authority</i>)	30
II.3.3. Alegerea organului	30
II.3.4. Perioada de protecție (<i>cooling off period</i>)	31
Capitolul III. Interpretarea instrumentelor dreptului internațional conform ECT	32
III.1. Regimurile de protecție juridică internațională a investițiilor	32
III.2. Diferitele metode de interpretare în regimurile BIT-urilor, ICSID și ECT	33
III.2.1. Interpretarea conform Convenției de la Viena privind Dreptul Tratatelor (CVDT)	33
III.2.2. Articolul 31 din CVDT	35
III.2.3. Articolul 32 din CVDT	36
III.2.4. CVDT în hotărârile pronunțate conform ECT	37
III.3. Hotărâri pronunțate anterior (semnificația jurisprudenței)	39
III.3.1. Modul de abordare adoptat de tribunalele arbitrale	39
III.3.2. Jurisprudența BIT-urilor și a ECT	40
Capitolul IV. Conflicte paralele conform ECT și BIT-urilor	44
IV.1. Revendicări paralele, respectiv proceduri paralele	44
IV.2. Aspectele de drept material	46
IV.3. Aspecte legate de competență	48
IV.3.1. Interacțiunea dintre punctele de vedere procesuale legate de competență și standardele dreptului material pentru acordarea protecției	48
IV.3.2. Kardassopoulos v. Georgia	50
IV.3.3. Plama v. Bulgaria	51
IV.4. Admisibilitatea	53
IV.4.1. Importanța și temeiul restricționării	53
IV.4.3. <i>Res iudicata</i>	55

IV.4.4. Litispendența	55
IV.4.4.1. Abuzul de procedură	56
IV.4.4.2. Soluționarea procesuală	57
IV.4.4.3. Conexarea cauzelor	57
IV.4.4.4. Alte instrumente tehnice procesuale	61
Capitolul V. Tratatul acordat conform Clauzei națiunii celei mai favorizate (MFN) și cel acordat conform regimului național	64
V.1. Tratatul în regimul națiunii celei mai favorizate (MFN)	65
V.1.1. Prevederi care reglementează tratamentul MFN în ECT	65
V.1.2. Posibilități de lărgire a aplicației reglementărilor incluse în MFN la soluționarea diferendelor	66
V.1.2.1. Polemica	66
V.2. Regimul tratamentul național	72
V.2.1. Prevederi din ECT care reglementează tratamentul național	72
V.2.2. Probleme care decurg din aplicarea „tratamentului național”	73
V.2.2.2. Tratatul diferențiat	74
V.2.2.3. Lipsa de temei pentru aplicarea unui tratament diferențiat	75
V.2.2.4. Relația dintre tratamentul național și alte standarde de tratament	75
Capitolul VI. Exproprierea conform ECT și conform altor instrumente juridice internaționale de protecție a investițiilor	76
VI.1. Delimitarea prin definiție a noțiunii de expropriere	76
VI.2. Exproprierea indirectă	79
VI.3. Exproprierea indusă treptat (șerpuită)	86
VI.4. Exproprierea în regimul ECT	89
VI.5. Exproprierea și definiția investițiilor	90
VI.6. Condiții stabile, egale și prielnice pentru investitori și tratamentul corect și echitabil	91
Capitolul VII. Conținutul obiectiv al noțiunii de „tratament” în ECT și în BIT-uri	92
VII.1. Definiția noțiunii de „tratament”	92
VII.1.1. Tratatul național	92
VII.1.2. Clauza națiunii celei mai favorizate (tratamentul MFN)	93
VII.2. Conținutul obiectiv al clauzei MFN din ECT în comparație cu tratatele bilaterale și alte tratate multilaterale de protecție a investițiilor	93
VII.2.1. Faza preinvestițională (pregătitoare)	93
VII.2.2. Clauza MFN în raport cu soluționarea diferendelor	96
VII.2.3. „Tratatul” conform „obligațiilor contractuale”	96
VII.2.4. Acordurile multilaterale de integrare economică	98

Capitolul VIII. Dimensiunea materială a noțiunii de „investitor” în ECT	102
VIII.1. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană fizică sau juridică pentru a putea fi calificată drept „investitor” conform ECT	103
VIII.1.1. Definiția „investitorului” conform art. 1 alin. (7) din ECT	103
VIII.1.2. Regula specială conform art. 26 alin. (7) din ECT	104
VIII.2. Importanța controlului subiectelor în scopul definirii „investitorului”	105
VIII.3. Împrejurări în care societățile străine sau naționale aflate sub controlul naționalilor statului gazdă pot dobândi drepturi conform ECT	107
VIII.3.1.1. Jurisprudență	107
VIII.3.1.2. TSA v. Argentina	113
VIII.3.1. Persoanele fizice	117
VIII.3.1.1. Art. 1 alin. (7) din ECT, testul conform Convenției ICSID și testul conform BIT-urilor	117
VIII.3.1.2. Dimensiunea materială a noțiunii „apartenență națională” din art. 1 alin. (7) lit. a) pct. (i) din ECT	119
VIII.3.1.1. Domiciliul permanent conform art. 1 alin. (7) lit. a) pct. (i) din ECT	121
VIII.4. Obiecția de opozabilitate (art. 17 din ECT)	128
VIII.4.1. Este exercitarea dreptului unui stat conform art. 17 din ECT obiecție împotriva competenței, respectiv admisibilității hotărârii curții de arbitraj, sau apărare meritorie?	128
VIII.4.2. Art. 17 din ECT se aplică retroactiv sau acționează doar pentru viitor?	130
VIII.5. Câteva exemple de alegeri pragmatice ale apartenenței naționale (nationality shopping) din perioadă recentă	133
Capitolul IX. Dimensiunea materială a noțiunii de „investiție” conform ECT	136
IX.1. Definiția „investiției” conform ECT	136
IX.1.1. Conținutul tematic al capitolului	136
IX.1.1. Definiția conform art. 1 alin. (6) din ECT	137
IX.1.2. Domeniile de acțiune deosebit de largi ale art. 1 alin. (6) din ECT	138
IX.1.2.1. Art. 1 alin. (6) lit. c) din ECT: creanțele pecuniare	138
IX.1.2.2. Investițiile indirecte	143
IX.1.2.3. Art. 1 alin. (6) lit. f) din ECT: drepturi care decurg din legi, contracte, licențe sau autorizații	144
IX.1.3. Data efectivă (data intrării în vigoare)	145
IX.1.3.1. Noțiunea de „investiție” și aplicarea provizorie a ECT	146
IX.1.3.2. Încetarea aplicării provizorii	150

IX.1.3.3. Condiția „asociată cu o activitate economică în sectorul energetic”	152
IX.1.3.4. Dimensiunea materială a noțiunii „proiecte de eficiență” din ultimul alineat, art. 1 alin. (6) din ECT	153
IX.2. Promovarea economiilor în tranziție	154
IX.3. Investițiile din ramura energetică ca subiect al protecției de drept material conform ECT	155
IX.3.1. Dimensiunea (standardul) protecției: reglementare distinctă pentru faza preinvestițională	155
IX.4. Dimensiunea materială a noțiunii de „investiție”: testul aplicat în cauza Salini și principiile generale ale dreptului internațional	157
IX.4.1. Jurisprudența ICSID	157
IX.4.2. Principiile generale ale dreptului internațional	158
IX.5. Importanța controlului direct sau indirect asupra investiției conform art. 1 alin. (6) din ECT	160
IX.5.1. Capacitatea investitorului de a exercita o influență substanțială asupra gestionării și exploatării investiției conform notelor explicative	161
IX.5.2. Interesul financiar ca obiect al investiției	161
IX.5.3. Dreptul statului contractant în interpretarea controlului conform art. 1 alin. (6) din ECT versus dreptul statului gazdă al investitorului	164
IX.5.4. Lipsa de decizie a controlului proprietății asupra investitorului, respectiv asupra proprietății investitorului conform art. 1 alin. (6) din ECT	166

Capitolul X. Recuperarea pagubelor în diferendele dintre investitor și stat conform ECT și comparația cu BIT-uri 167

Capitolul XI. Dimensiunea materială a expresiei „mijloace efective pentru a susține pretențiile și a pune în aplicare drepturile referitoare la investiții” conform art. 10 alin. (12) din ECT	170
XI.1. Dimensiunea și importanța temei abordate	170
XI.2. Cerința privind „mijloacele efective” ca posibilă proclamație a normelor dreptului internațional referitoare la negarea justiției	171
XI.3. Cuprinsul material al „mijloacelor efective” conform art. 10 alin. (12) din ECT	174
XI.4. Standardele pentru determinarea amiabilității	176

Capitolul XII. Energetica, protecția investițiilor în energetică, ECT și dreptul Uniunii Europene	180
XII.1. Energetica în dreptul și structurile CE/ UE	181

XII.1.1. Politica energetică a UE și dezvoltarea ei: soluțiile dreptului UE	181
XII.1.2. Structurile UE și energetica	188
XII.1.2.1. Structurile administrative UE – Directoratele din incidența energeticii	188
XII.1.2.2. Structura DG XVII – Directoratul pentru Energie	189
XII.1.3. Programele politicii energetice	190
XII.1.3.1. Rezumatul programelor UE în domeniul energiei	190
XII.1.3.2. Alte programe și instituții legate de energetică	191
XII.1.4. Legislația unională din domeniul energiei	192
XII.1.4.1. Instrumentele juridice	192
XII.1.4.2. Energetica nucleară	193
XII.1.4.3. Resursele de energie regenerabilă	196
XII.2. Comunitatea Europeană (Uniunea Europeană) ca parte a Tratatului ECT	199
XII.3. Procedurile de arbitraj dintre investitor și stat împotriva UE sau împotriva statelor membre UE	200
XII.3.1. Cuprinsul problematicei legate de consecințele practice ale interacțiunii dintre ECT și dreptul UE	200
XII.3.2. Comunicatul UE	201
XII.3.3. Alegerea investitorului	203
XII.4. Modificările induse politicii de investiții UE de către Tratatul de la Lisabona	204
XII.5. Probleme colaterale rezultate din dreptul UE	208
XII.5.1. Reclamații împotriva dispozițiilor adoptate în baza obligațiilor care reies din dreptul UE	208
XII.5.2. AES Summit Generation Ltd. v. Ungaria și AES – Tizsa Eromo Kft. v. Ungaria	208
XII.5.2.1. Cauza diferendelor, evoluția procesuală și <i>amicus curiae</i>	208
XII.5.2.2. Hotărârile din diferende	210
XII.5.3. Validitatea clauzei privind transferurile cuprinse în ECT în lumina dreptului UE	218
Capitolul XIII. Relația dintre ECT și tratatele internaționale	
GATT și OMC	221
XIII.1. Regimul acordurilor în cadrul GATT și OMC	222
XIII.1.1. Reguli speciale introduse de GATT	222
XIII.1.2. Excepții	223
XIII.1.3. Acordurile OMC	224
XIII.2. Deosebirea dintre comerț și investiții.....	230
XIII.3. Obligația părților contractante ECT de a aplica regulile OMC în energetic.....	232

XIII.4. Asemănări și deosebiri între mecanismele de soluționare a diferendelor conform ECT și conform OMC	235
XIII.4.1 Obiectul procedurii	236
XIII.4.2. Inițierea procedurii	237
XIII.4.3. Constituirea tribunalului de arbitraj și a grupului de experți	238
XIII.5. Faza următoare pronunțării sentinței de arbitraj de către instanță și a raportului grupului de experți	238
Anexe	243
Lista semnatarilor ECT	243
State la care ratificarea tratatului se află în curs de perfectare	244
Rezumatul principalelor dispoziții din domeniul energiei	245
A. Principalele dispoziții și hotărâri din domeniul energiei – dreptul UE/ CE	245
B. Alte dispoziții CE/ UE legate de diferitele domenii ale energiei și aspecte ale politicii energetice UE	252
C. Rezumatul tratatelor și al acordurilor internaționale dintre UE și statele nemembre UE încheiate cu organizațiile internaționale din domeniul energiei și al politicii energetice	269
D. Rezumatul deciziilor Comisiei Europene și/sau Consiliului privind regularizările din energetică și din politicile energetice	272
Rezumatul principalelor dispoziții din domeniul resurselor regenerabile din Republica Cehă	289
A. Documente normative primare de bază (legi)	289
B. Alte documente normative primare (legi)	290
C. Documente normative secundare (ordine, decrete, decizii privind prețurile)	291
Comunicatul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Ceha nr. 372/1999 MO și Tratatul Cartei Energiei - traducere parțială (prevederi selectate) -	293
Bibliografie	357
Index de materii	405
I. Index de materii după cuvintele cheie	405
II. Indexul prevederilor citate (acte normative și alte surse)	415
III. Index al trimiterilor la hotărâri date în proceduri de arbitraj sau judecătorești	421
IV. Indexul trimiterilor la state	431